

Kaymakamların Temsil ve Koordinasyon Görevleri

Dr. Bayram YILMAZ
Ceyhan Kaymakamı

Dünyanın hemen her devletinde genel politikaları belirleyen üst iradesinin ve merkezi yönetiminin yanında, devletin sorumluluğunda olan görevlerin taşrada da yerine getirilmesinden, koordinasyonundan ve denetiminden sorumlu yönetim birimleri ve yöneticiler olmuştur. Merkezdeki yöneticilerin ülke genelindeki tüm hizmetlere ve aksaklıklara, hem iş ve işlem sayısı açısından, hem vakit yetersizliğinden, hem de mesafe olarak vakıf olmaları ve yetişebilmeleri mümkün olmadığından, taşrada kendilerini temsil edecek, kendilerinin atadığı yöneticilere ve koordinatörlere

her zaman ihtiyaç duyulmuştur. Taşradaki bu yöneticiler buldukları yerde devletin temsil edilmesi, devlet görevlerinin yerine getirilmesi; görevle ilgili faaliyetlerin ve personelin denetlenmesi; merkezin kararlarının vatandaşa iletilmesi; vatandaş taleplerinin alınıp çözümlenmesi, çözümlenemeyenlerin üst yöneticilere, ilgili kurumlara ve merkeze iletilmesi ile ilgili iş ve işlemleri yürütmektedirler.

Türk Tarihinde, taşradaki üst yöneticiler bir vakitler beylerbeyi, subaşı, uçbeyi, sancakbeyi, emir, vezir, kadı; günümüzde de genel yöneticiler olan vali ve kaymakamlar olmuştur. Bu mevkidekiler, mer-

kezi yönetimin belirlediği kurallar doğrultusunda hareket etmiş; ihtiyaç olduğunda ve acil durumlarda da, yetki genişliği olarak nitelendirilen yönetim tarzı kapsamında, merkezin emirlerine, toplumun inançlarına, örf ve adetlere, geleneklere aykırı olmamak şartıyla takdir yetkisi kullanarak taşrada emirler yayınlamış, düzenlemeler yapmış, kararlar almış ve uygulamışlardır.

Bu yazıda, kaymakamların, çok daha uzun ve kapsamlı bir çalışmaya konu olabilecek hukuki durumları, yetkileri, temsil, düzenleme ve koordinasyon görevleri genel ve özet olarak anlatılmıştır.

Çok Yönlü Yöneticilik

Ülkemizde, vali ve kaymakamların birçok kanunda yer alan icrai, temsil, denetim, düzenleme, koordinasyon, kurul ve komisyon başkanlığı görevleri, izin ve onay yetkileri ile devlet ve yönetim geleneğinden kaynaklanan beklentilerden dolayı sorumlulukları bulunmaktadır. Vali ve kaymakamlar taşrada devletin kilit personelidir; vatandaşla merkezi yönetim arasında köprüdür; ilçede başka kurumlarda çözülemeyen sorunların geldiği son mercii; vatandaşın son müracaat yeri ve umut kapısı; sosyal hizmet merkezi; çözüm, çare, psikolojik rehabilitasyon, danışma, uzlaştırma ve arabuluculuk makamı; olağanüstü durumlarda herkes açısından aranan sorumlu ve görevli muhatap makamıdır.

Vali ve kaymakamlar, hemen her kamu hizmetini yürütebilecek genel yöneticiler olarak yetişmektedir. Hem aldıkları üniversite eğitimi, hem de üç yıl süren teorik ve uygulamalı adaylık döneminde devlet teşkilatını iyi tanımakta; ilgili tüm mevzuata genel olarak vakıf olmakta; yöneticiliğin gerektirdiği sabır, soğukkanlılık, öngörü, pratiklik, bilgi, analiz yeteneklerini

geliştirmekte; yaklaşık bir yıla yakın yurt dışı stajında başka kültürleri tanımakta, yabancı dil öğrenmekte ve bildiklerini geliştirmekte; zamanla da ülkemizin her bölgesinde görev yaparak ülkemizin idari, sosyal ve kültürel yapısını ve yerel ihtiyaçları yakından daha iyi tanımakta, bu yolla bilgi ve tecrübelerini arttırmakta, daha donanımlı hale gelmektedirler. Son 20 yılda kaymakamların ve bu sıfatı kazanmış olanların diğer bakanlıklarda da değişik görevler alıp başarılı olmaları genel yöneticilik yeteneklerinin gelişmiş olması, bilgi ve tecrübe birikimlerinden kaynaklanmaktadır.

Devletin ve Cumhurbaşkanının Temsilcisi Vali ve Kaymakam

Türkiye’de merkezi yönetimin ve Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanının taşradaki temsilcisi vali ve kaymakamdır. 5442 sayılı İl İdaresi Kanununun 9.maddesinde önce “Vali, ilde Devletin ve Hükümetin temsilcisi ve ayrı ayrı her Bakanın mümessili ve bunların idari ve siyasi yürütme vasıtasıdır.” hükmü yer almakta iken 02.07.2018 tarih ve 703 sayılı KHK’nin 138.maddesi ile yapılan değişiklikle “Vali, ilde Cumhurbaşkanının temsilcisi ve idari yürütme vasıtasıdır.” hükmü getirilmiştir.

Aynı Kanununun 27.maddesinde, yine 703 sayılı KHK ile yapılan değişiklikten önce “Kaymakam, ilçede Hükümetin temsilcisidir.” hükmü yer almakta iken “Kaymakam, ilçede Cumhurbaşkanının idari yürütme vasıtasıdır.” hükmü getirilmiştir.

Valilik ve Kaymakamlık Birimleri Teşkilat, Görev ve Çalışma Yönetmeliğine, 703 sayılı KHK’den 26 gün sonra, 28.07.2018 tarihli Resmi Gazete’de yayımlanan değişiklikle eklenen 72/A maddesi ile “Vali ilde Devletin ve Cumhurbaşkanının temsilcisi ve

Vali ve kaymakamlar taşrada devletin kilit personelidir; vatandaşla merkezi yönetim arasında köprüdür; ilçede başka kurumlarda çözülemeyen sorunların geldiği son mercii; vatandaşın son müracaat yeri ve umut kapısıdır.

idari yürütme vasıtası; kaymakam ilçede Cumhurbaşkanının temsilcisi ve idari yürütme vasıtasıdır.” hükmü getirilmiştir.

Anayasamızın 104. maddesinin 1.fıkrasında “Cumhurbaşkanı Devletin başıdır. Yürütme yetkisi Cumhurbaşkanına aittir.”, 2.fıkrasında da “Cumhurbaşkanı, Devlet başkanı sıfatıyla Türkiye Cumhuriyetini ve Türk Milletinin birliğini temsil eder; Anayasanın uygulanmasını, Devlet organlarının düzenli ve uyumlu çalışmasını temin eder. “ hükümleri yer almaktadır. Dolayısıyla, içeride ve dışarıda, ülke ve millet ile ilgili her konu, her hizmet Cumhurbaşkanımızı ilgilendirmektedir. Yürürlükteki mevzuatımızda vali ve kaymakamdan başka bir yöneticiye veya makama devletin ve Cumhurbaşkanının temsilciliği görevi verilmemiştir. Devletimizin başı olan Cumhurbaşkanımızı taşrada genel temsile yetkili tek görevli mülki idare amiri olan vali ve kaymakamdır. Dolayısıyla anayasa ve kanunlarımızda tanımlanmış tüm görevler, doğrudan veya dolaylı olarak taşrada vali ve kaymakamı ilgilendirmektedir.

Koordinasyon görevinin yürütülmesi sırasında; sorun ve ihtiyaç iyi tespit edilmeli; kimin nereye kadar yetkili olduğu açıkça belirlenmeli; mevcut kapasitenin ve imkanların sorunu çözmeye yetip yetmeyeceği, yetmeyecekse kimden ve hangi kurumdan ve ne kadar destek alınacağı gerçekçi tespit edilmelidir.

Vali, ilde Cumhurbaşkanının temsilcisi sıfatıyla, devlet teşkilatının, anayasa ve kanunlara uygun olarak düzenli ve uyumlu çalışmasını temin eder, kamu hizmetlerinin sağlıklı ve etkili yürütümünü sağlar. Kaymakam da ilçede aynı görevleri ifa eder.

İl genelinde valiye, ilçede de kaymakama mevzuatla verilen temsil görevinin yanında, kamu hizmetlerinin hukuka uygun, etkili ve zamanında yürütülmesinin sağlanması ve bunun kamu görevlileri ve kamu kurumları açısından denetlenmesi ve ölçülmesi; halkın ihtiyaç duyduğu ek yatırımların ve hizmetlerin tespiti, bunlardan çözülebileceklerin il ve ilçenin imkanları ile ve yetkiler çerçevesinde çözümlenmesi, çözümlenemeyenlerin üst kurumlara ve merkezi yönetime iletilmesi; devletin düzenlemelerinin vatandaşlara yansıtılması noktalarında koordinasyon devreye girmektedir.

Birlikte Etkili Çalışma: Koordinasyon

Koordinasyon birden fazla kurumun ve farklı kurumlardan görevlilerin, bir sorunu uygun yol ve yöntemlerle çözmek, iş ve işlem aşamalarını sürekli kontrol edip tıkanıklığı aşarak süreci etkili ve sağlıklı yürütmek ve sonuçlandırmak için birlikte, uyum içinde çalışmasını ifade etmektedir.

Longman Dictionary'de (1988:84) Coordinate, "cause to work together effectively" (Birlikte etkili çalışmak) olarak tarif edilmekte; İngilizce-Türkçe Ardic Sözlükte de (1988:77) coordinate "Etkinliği arttırmak için birlikte çalıştırmak, düzenlemek, birleştirmek" olarak açıklanmakta ve "They coordinated their efforts to finish the building (Binayı bitirmek için çabalarını birleştirdiler)" örneği verilmekte; aynı sözlükte coordination ise "eş güdüm, düzenleme" olarak ifade edilmektedir. Türk Dil Kurumu Sözlüğünde de, başka sözlüklere de atf yapılarak "Koordinasyon, isim, Fransızca coordination: Eş güdüm", "*İng.* Coordination: Biyolojik sistemlerde uyumlu bir sonuç elde etmek üzere uygun bir iş birliği hâlinde çalışma. Kan hareketlerindeki düzenleme gibi.", "Koordinasyon (*İng.* co-ordination): Uyum içinde cereyan eden hareket", "Koordinasyon: Düzenleştirme" şeklinde açıklanmaktadır.

2014 yılı sonunda İçişleri Bakanlığımızın düzenlediği ve bir grup meslektaşımın katıldığı Çin Kısa Dönem Eğitim Programı süresince, program kapsamındaki konularla ilgili düzenlenen konferanslar ve ziyaretler ile yapılan görüşmeler sırasında en çok duyduğumuz sözler arasında "**En iyi yönetim şekli yoktur, en uygun yönetim şekli vardır**" cümlesi olmuştur. Bu yaklaşım, devlet yönetiminde ve sorun çözmede alternatif düşünmeyi, şartlara, im-

kanlara ve kapasiteye göre hareket etmeyi ifade etmektedir. Bu açıdan bakıldığında koordinasyon, bir sorun ve hizmet ihtiyacı olduğunda uygun zamanda, uygun yerde, uygun kişilerle ve uygun kurumlara birlikte ve uyum içinde çalışıp, görüşüp mevcut durumu ve muhtemel gelişmeleri değerlendirerek çalışma ve sorun çözmektir; bir sorun ve iş sürecinde en uygun yol ve yöntemleri kullanarak sonuca ulaşmaktır.

Koordinasyon Görevi

Anayasamızın 104. maddesinin 1. fıkrasında "Cumhurbaşkanı Devletin başıdır. Yürütme yetkisi Cumhurbaşkanına aittir.", 2. fıkrasında da "Cumhurbaşkanı, Devlet başkanı sıfatıyla Türkiye Cumhuriyetini ve Türk Milletinin birliğini temsil eder; Anayasanın uygulanmasını, Devlet organlarının düzenli ve uyumlu çalışmasını temin eder. " hükümleri yer almaktadır. Bu maddede yer alan hükümler Cumhurbaşkanımızın hem temsil hem de koordinasyon görevini ifade etmektedir. Mevzuatımızda Cumhurbaşkanının temsilcisi olan vali ve kaymakamlar için yapılan benzer düzenlemelerde de hem temsil hem de koordinasyon görevi yer almaktadır.

Koordinasyon görev ve yetkisini "Düzenleme, denetim ve rehberlik" görevleri ile birlikte düşünmek gerekmektedir. Bir yöneticinin görev alanına ve birlikte çalıştığı teşkilata ait iş ve işlemler ile sorun, aksaklık ve ihtiyaçlara vakıf olabilmesi ve düzenlemeler yapabilmesi için denetim önemli bir araçtır. Düzenleme yapılırken aynı zamanda iş ve işlemlerin etkili yürütümü için uygun yol ve yöntemler de gösterileceğinden rehberlik de yapılmış olacaktır. Nitekim 5442 sayılı İl İdaresi Kanununun 9.maddesi valinin koordinasyona ilişkin genel yetkilerini saymakla birlikte aynı maddenin E fıkrasında bu

görevi özetleyen **“Vali, ilin her yönden genel idare ve genel gidişini düzenlemek ve denetlemekten sorumludur.”** hükmü yer almaktadır.

Yine 5442 sayılı İl İdaresi Kanununun 27.maddesinde “İlçe genel idaresinin başı ve mercii kaymakamdır... İlçenin genel idaresinden kaymakam sorumludur. Bakanlıkların kuruluş mevzuatına göre ilçede lüzumu kadar teşkilatı bulunur. Bu teşkilat (Dördüncü maddenin son fıkrasında belirtilen adli ve askeri teşkilat hariç) kaymakamın emri altındadır.” yönündeki temsil ve koordinasyon görevleri 31.maddede daha ayrıntılı düzenlenmiştir. 31.maddenin E fıkrasında yer alan **“Kaymakam, ilçenin her yönden genel idare ve genel gidişini düzenlemek ve denetlemekten sorumludur.”** düzenlemesi de kaymakamın koordinasyona ilişkin yetkisini özetler niteliktedir.

İl İdaresi Kanununun 36.maddesinde yer alan “Kaymakam, her yıl ilçenin bütün köylerinin en az yarısını ve ilçe içindeki teşkilatı teftiş eder. Halkın dilek ve ihtiyaçlarını yerli yerinde gözden geçirir ve gereğini yapar. Devir ve teftişe çıkacağı zaman valiyi haberdar eder. Devir ve teftiş sonucunu bir raporla valiye bildirir.” şeklindeki düzenleme de önemli bir koordinasyon görevini ifade etmektedir.

Koordinasyon görevinin yürütülmesi sırasında; sorun ve ihtiyaç iyi tespit edilmeli; kimin nereye kadar yetkili olduğu açıkça belirlenmeli; mevcut kapasitenin ve imkanların sorunu çözmeye yetip yetmeyeceği, yetmeyecekse kimden ve hangi kurumdan ve ne kadar destek alınacağı gerçeği tespit edilmeli; ilçede üst yönetici olan kaymakama destek olacak ikinci ve yokluğunda üçüncü yetkili görevli mutlaka belirlenmeli; israf en aza indirilerek vatandaş-devlet dengesi sağlanmalı; iş ve

işlemler yönetişimin unsurlarını içerecek şekilde hukuka uygun, şeffaf, hesap verilebilir, katılıma açık, adil ve anlaşılır olmalıdır.

Gerek mevzuatta yer alan gerekse yönetim geleneğinden kaynaklanan kaymakamların denetim, düzenleme ve koordinasyon görevlerini sadece “ilçenin her yönden genel idare ve genel gidişini düzenlemek ve denetlemekten sorumludur” düzenlemesi bile tek başına anlatmaya yeterli olmakla birlikte, genel olarak;

1. Kamu kuruluşlarınca ve kamu personelinin görev ve sorumluluğunda olan hizmetlerin zamanında, hukuka uygun olarak yürütülmesine nezaret edilmesi, takibi ve denetimi (Yazışmalar, imza yetkileri yönergesi, içtihat oluşturma ve genel emirler, disiplin uygulamaları, soruşturmalar ve ön incelemeler, resmi ve özel kurum ve kuruluşların denetimi (5442/10-E, 32/F), mesaiye ve tasarrufa riayet, kaynakların etkin kullanımı, israfın önlenmesi, atıl bina ve personel bırakılmaması).
2. Kamu hizmetlerinin yürütülmesi sırasında etkinliği sağlamak için ilgili kurumların ve personelin bilgi paylaşımı, işbirliği ve güç birliği yapmalarının sağlanması (Şube başkanları, idare kurulu, hıfzıssıhha kurulu, spor güvenlik kurulu, vakıf toplantıları, ortak projeler gibi).
3. İl ve ilçede bulunan genel ve özel bütün kolluk kuvvet ve teşkilatının amiri olarak suç işlenmesinin önlenmesi, kamu düzen ve güveninin korunması, sınır güvenliğinin ve kıyı emniyetinin sağlanması için gereken tedbirlerin alınıp güvenlik birimlerinin işbirliğinde uygulanması (5442/11,32).

İl İdaresi Kanununun 36.maddesinde yer alan “Kaymakam, her yıl ilçenin bütün köylerinin en az yarısını ve ilçe içindeki teşkilatı teftiş eder. Halkın dilek ve ihtiyaçlarını yerli yerinde gözden geçirir ve gereğini yapar.

4. Gerekli yer ve zamanlarda devletin ve Cumhurbaşkanımızın temsil edilmesi (Resmi ve milli bayramlar, kutlamalar, törenler, davetler, anma günleri, mahalli günler, Şehit ve Gazilerimizle ilgili iş ve işlemler, açılışlar).
5. Halkla ilişkiler kapsamında, halkın dilek ve temennilerini almak için uygulamalar, ziyaretler, toplantılar yapılması (Açık kapı, köy devir teftişleri, muhtarlar toplantısı, mahalle ve köy toplantıları); halkın kamu hizmetlerinin sunumundan duydukları sosyal güven-memnuniyet derecesinin ölçülerek makul eleştirilerin dikkate alınması ve görev alanına giren meşru taleplerin karşılanması, bu talep ve eleştirilere göre hizmet yürütme yol ve yöntemlerinin iyileştirilmesi.
6. İlçenin ekonomik, sosyal ve kültürel yönden gelişmesine katkı sağlayacak özel sektör girişimlerinin, yatırımların teşvik edilmesi ve rehberlik edilmesi (Sivil toplum kuruluşları, kanaat önderleri ve sanayicilerle toplantı ve istişareler).

Kaymakamların esas koordinasyon görevi olağanüstü durumlar olan deprem, yangın, sel baskını, maden kazası gibi afetler ile terörle mücadele ve yaygın toplumsal olaylarda daha da ön plana çıkmaktadır.

7. Olağanüstü durumlarda (Afetler, toplumsal olaylar) muhtemel zararları en aza indirecek tedbirleri alarak kamu düzeninin hızlıca tesis edilmesi; mağduriyetlerin giderilmesi, şeklinde sınıflandırmak mümkündür.

Vali ve kaymakamların, “ilin/ilçenin her yönden genel idare ve genel işini düzenlemek ve denetlemekten sorumludur” şeklindeki genel koordinasyon yetkilerini destekleyecek içtihat oluşturma, düzenleme, genel emir yayınlama ve uygulama yetkileri de bulunmaktadır.

İçtihat Oluşturma ve Genel Emir Yayınlama Yetkisi

1700 sayılı Dahiliye Memurları Kanununun “İçtihadî Hareket” başlıklı 27. maddesinde “Kanun ve nizamnamelerde sarahat olmayan ve hakkında hususi emir bulunmayan mesailde mafevkten istizan imkanı olmadığı takdirde vali, kaymakam ve nahiye müdürleri kendi içtihatlarıyla hareket ederler ve tedbir alırlar.” düzenlemesi yer almaktadır. Bu düzenleme vali ve kaymakamlara adeta Kanun Hükmünde Karar alma ve uygulama yetkisi vermektedir.

5326 sayılı Kabahatler Kanununun “Emre Aykırı Davranış” başlıklı 32.maddesinde yer alan “Yetkili makamlar tarafından adlî işlemler nedeniyle ya da kamu güvenliği, kamu düzeni veya genel sağlığın korunması amacıyla, hukuka uygun olarak verilen emre aykırı hareket eden kişiye yüz Türk Lirası idarî para cezası verilir. Bu cezaya emri veren makam tarafından karar verilir. Bu madde, ancak ilgili kanunda açıkça hüküm bulunan hallerde uygulanabilir...” düzenlemesi de vali ve kaymakamlara, kanunda ayrıntılı düzenleme bulunmayan durumlarda, uygulamaya açıklık getirmek üzere ve kanunlara aykırı olamamak şartıyla genel emir yayınlama ve uygulama yetkisi vermektedir. Bu yetki vali ve kaymakamlar tarafından ülkemizde zaman zaman kullanılmaktadır.

İl İdaresi Kanununun 9/Ç maddesinde “Kanun, Cumhurbaşkanlığı kararname ve diğer mevzuatın verdiği yetkiyi kullanmak ve bunların yüklediği ödevleri yerine getirmek için valiler genel emirler çıkarabilir ve bunları ilan ederler.” düzenlemesi; aynı Kanunun 66.maddesinde de “İl genel kurulu veya idare kurulları yahut en büyük mülkiye amirleri tarafından kanunların verdiği yetkiye istinaden ittihaz ve usulen tebliğ veya ilan olunan karar ve tedbirlerin tatbik ve icrasına muhalefet eden veya müşkülât gösterenler veya riayet etmeyenler, mahallî mülki amir tarafından Kabahatler Kanununun 32'nci maddesi hükmü uyarınca cezalandırılır. Ancak, kamu düzenini ve güvenliğini veya kişilerin can ve mal emniyetini tehlikeye düşürecek toplumsal olayların baş göstermesi hâlinde vali tarafından kamu düzenini sağlamak amacıyla alınan ve usulüne göre ilan olunan karar ve tedbirlere aykırı davranışlar, üç aydan bir yıla kadar hapis cezasıyla cezalandırılır.”

şeklinde benzer ve daha ayrıntılı bir düzenleme yer almaktadır.

Olağanüstü Durumlarda Koordinasyon

Kaymakamların esas koordinasyon görevi olağanüstü durumlar olan deprem, yangın, sel baskını, maden kazası gibi afetler ile terörle mücadele ve yaygın toplumsal olaylarda daha da ön plana çıkmaktadır. Olağanüstü durumlarda kurum ve kuruluşların imkânlarının yerinde kullanılması; personelin birlikte uyum içinde çalışmalarının temini; basınla ve halkla ilişkilerin iyi koordine edilmesi; muhtemel zararları en aza indirecek tedbirlerin alınması; yağmacılığın ve istismarların önlenmesi; güvenlik başta olmak üzere kamu düzeninin hızlıca tesis edilmesi; mağduriyetlerin giderilmesi büyük önem kazanmaktadır.

İlçedeki herhangi bir olağanüstü durum meydana geldiğinde veya oluşacağı anlaşıldığında;

1. Olağanüstü durumla ilgili ilk bilgiler toplanıp mevcut kapasite ölçüsünde önleyici tedbirler alınmalı ve ön bilgiler derhal ilin valisi ile paylaşılmalı; emir ve tavsiyeleri alınmalı; gelişmelerden sürekli bilgi verilmeli,
2. Mümkünse olay bölgesi görülmeli veya görüntülerine ulaşılmalı,
3. İletişim imkânı yüksek, kolay ulaşılabilir merkezi bir yer kriz yönetim merkezi olarak seçilmeli,
4. Her alandaki çalışma ekiplerinin ve personelin dinlenmesi sağlanmalı; 24 saat çalışmayı sağlayacak şekilde ekip sayısı artırılmalı,
5. Olayın olduğu il ve ilçenin yönetici ve personeline en uygun illerden takviye yapılmalı, olayın boyutuna göre gerekirse tüm iş ve işlemler diğer illerden gelen yöneticilere ve ekiplere bırakılmalı,

6. Paniği, bilgi kirliliğini ve istismarları önlemek için olaylar ve boyutu, gelişmeler, etkilenenler, olayı takip edenler ve istismar etme ihtimali olanlar ile ilgili sürekli bilgi toplanmalı; basına ve halka da bilgiler doğru, açık, anlaşılır ve kısa bir şekilde, saat başı veya duruma göre farklı zaman aralıkları ile aktarılmalı;
7. Sosyal medya iyi takip edilmeli; bu kanaldan da vatandaşlar sürekli bilgilendirilmeli,
8. Olayda hayatını kaybedenler ve yaralılar olursa, kimin hangi hastanede ve ne durumda olduğu konusunda yakınlarının kolay ulaşacağı bir bilgilendirme sistemi kurulmalı; bu amaçla, olaya maruz kalanların gidebileceği bölgedeki resmi ve özel tüm hastaneler için ortak bir takip ve paylaşım ağı oluşturulmalı; kriz yönetim merkezi de bu bilgilere ulaşabilmeli,
9. Ulaşım ve iletişim mutlaka devam ettirilmeli; hemen her kaymakamlıkta mevcut olan uydu telefonlarının çalışıyor olması sıklıkla kontrol edilmesi, elektrik ve suyun kesilmemesi sağlanmalı,
10. Olağanüstü halin başlangıcından bitişine kadar yağma, hırsızlık ve suiistimallere karşı emniyet ve koruma tedbirleri alınmalı,
11. Görevlilere ve kurumlara verilen emirler açık, anlaşılır ve yorumsuz olmalı, sözlü verilmiş ise ileride karşılaşılabilecek muhtemel itiraz ve şikâyetler açısından en kısa zamanda yazılı hale getirilmeli,
12. Zarar ziyan tespiti zaman geçirilmeden, tereddüde fırsat vermeyecek şekilde açık, gerçekçi ve yetkili ve uzman personelden oluşan heyet tarafından yapılmalı; ihtiyaç duyan ilgili kurumlara bu tespitler verilmeli,
13. Halkın kendisinin karşılama imkânı olmayan durumlarda ih-

tiyaç önceliği ve miktarı tespit edilerek acil gıda, su, barınma, ısınma gibi temel ihtiyaçların giderilmesi sağlanmalı,

14. Olayın başlangıcından itibaren sonuna kadar muhtemel itiraz, talep ve davalar için delil oluşturması açısından gelişmeler, faaliyetler, sunulan hizmetler, hassas noktalar, kişi ve durumlar fotoğraflanmalı ve kamera görüntüsü alınmalı,
15. Bilgilendirme dosyası hazırlanarak sürekli güncellenmeli; olağanüstü durum normale döndüğünde de bir sonuç ve değerlendirme raporu hazırlanmalı ve ilgili yerlere gönderilmelidir.

Sonuç

Koordinasyon, “Danışan dağ aşar, danışmayan yoldan şaşar” atasözümüzde olduğu gibi istişareyi ve bilgi paylaşımının; “Birlikten kuvvet doğar” veya “Bir elin nesi var, iki elin sesi var” atasözlerimizde olduğu gibi sorunu birlikte ve hızlı çözümlenmesini sistemik ifadesidir. Hiç şüphesiz ki, birlikte çalışmak güç birliği sağlar; bilgi ve tecrübelerin paylaşılmasına fırsat verir; tereddütlerin giderilmesine yardımcı olur; sorumlulukların paylaşılmasını sağlar ve çalışan ekibin üyelerini cesaretlendirir, verimliliğini artırır; ekip üyelerinin dinlenmesini sağlar ve yöneticilere zaman kazandırır; aynı konuda mükerrer satın alma ve harcamalar ile personel, araç-gereç israfını önler.

Görevlilere ve kurumlara verilen emirler açık, anlaşılır ve yorumsuz olmalı, sözlü verilmiş ise ileride karşılaşılabilecek muhtemel itiraz ve şikâyetler açısından en kısa zamanda yazılı hale getirilmelidir.

Olağanüstü durumlar arzu edilmesede, tüm tedbirlere rağmen vuku bulduğunda da en az hasarla atlatmak için Türkiye Cumhuriyeti Devleti, milleti ile bir bütün olarak gerekli tedbirleri alacak ve etkili çalışmaları yapacak imkân, irade ve kapasiteye sahiptir. Hassas bir göreve talip olmuş olan ve her zorlu görevin üstesinden gelebilecek donanıma sahip vali ve kaymakamlar da, hem olağan durumlarda hem de olağanüstü durumlarda, il ve ilçelerindeki tüm kamu ve özel kurum ve kuruluşlarıyla, sivil ve resmi tüm görevlilerle birlikte, vatandaşlarımıza hizmetin öncelikle insani, vicdani ve milli bir görev olduğu bilinci ile görevlerine devam etmekte; ülkemizin ve milletimizin daha güçlü ve huzurlu olması için samimiyetle çalışmaktadırlar.

KAYNAKÇA

Longman Handy Learner's Dictionary (1988). Printed in GB. Bungoy, Suffolk.
Ardıç Sözlük (1988). Ardıç Yayınları, Ankara.
Türk Dil Kurumu Sözlüğü. Koordinasyon, http://tdk.gov.tr/?option=com_bts&view=bts&kategori=veritbn&kelimesec=204203 (25.09.2019).